

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Ціна 20 гр. | Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьріччя 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр., рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долари або їх вартість в вишій валюті. Рукописів не звертається.—Оголошення після умови Непідписаних дописів не приймається.

Волинські струси

Із дивоглядів політичного життя на Волині

Є річчю цілком ясною, що людина не радо слухає прикрих справ. Життя важке, і стільки й радости в ньому, що нечисленні хвилини відпочинку тілом і духом, а вже сама природа так створила всіх своїх дітей, що вони прагнуть тих хвилин—як найбільше. Словом, слухати прикростей неприємно, та й годі. Ба, але є ще такі прикри справи, про які доводиться чути безконтинентну кількість разів. Тоді ми забуваємо вже, що ця справа сама по собі прикра,—вона нам уже просто настогидла. І ми раді би тоді на сам згук оцих справ—вуха вату затикувати. Але вони, як брешніючі оси, вперто повертають і так дого в ухах сверлять, аж доки не переможуть і нудьги й пересердя та не доберуться кризь вату в ухах до мізку, який порадить: викинути вату геть із вух і хоч раз бо дай, але уважно послухати, а може й справді в отому галасуванні є якийсь глузд та якась пуття.

Правда, поки розум дасть таку розумну пораду, минають інколи довгі часті. Ось, наприклад, існує в світі божому така прикра, надойлива „справа національних меншостей“, себто частин великих народів, що опинилися в волі краєвців європейської мапи (карти) в різних чужонаціональних державах і борються там за свої права. Брешніючі ось ця справа в ухах Ліги Націй (Союзу Народів) у Женеві, але ці вуха все ще ватую позапихані й до її розуму цей „меншостевий“ брешніючий ще не дійшов. Існує теж наприклад так звана „українська справа“ в Польщі. Неприємна для де кого справа, а така надокучлива, що краще про неї, мовляв, взагалі не слухати й голови нею не морочити—неначеб її з'яв'ялося не було! Зветься це на високочайшій мові „струсиною політикою“, себто політикою по прикладу того африканського височенького, швидконогого й буйнохвостного птаха-звіря, що струсом зветься, та який перед небезпечкою заплющує, буває, очі, ховає голову в пісок і такий радий-радий, що ніхто вже його не бачить, значить—усяка небезпека вже минула. Звичайно, що бідолаха сгрус здебільшого швидко перекопується, що така „політика“ сумно кінчається, але цей досвід приходиться, на жаль,—запізно.

Не про Лігу Націй, не про українську справу в Польщі ані африканських струсів хочемо казати. Це лише коротка передмова до короткої мови про наших власних, рідних волинських струсів, які ховають голову у пісок, коли чують про небезпечку громадського розбиття. Дайте

вже собі й нам спокій з отим розбиттям! Надоїло вже слухати вічно про те якась єднання! Наче весь світ не має іншого клопоту, як ота якась єдність Волиняків!

У тім то й річ, що світ абсолютно не цікавиться Волиню ані Волиняками, бо в нинішній стадії (виді) Волинь ані Волиняки йому нічим не цікаві. Світ є такий нікчемний, що цікавиться тими, хто уявляє собою якусь силу,—на якому небудь волі, на політичному, культурному чи економічному! Світ тримається купи орган зацією і признає лише організації. Світ визнає лише цінності, які може побоювати або одобрювати, але які взагалі щось собою уявляють. Скажіть тепер, будь ласка, чим є Волинь та Волиняки і що на Волині може світ цікавитися? Це є все ще запусіла країна, яка може бути лише джерелом різних експериментів, а громадяне цієї країни є людьми, які майже не розуміють найзвичайніших громадських правд! Повторяти сказаного*) ми не будемо;—до сказаного буде нагода докинути ще не один доказ правдивості наших сумних тверджень, а поки що звертаємо увагу на цю позну байдужність до закликів до єднання, навіть після того, як останні вибори сліпим повинні були відчинити очі на жахливу небезпечку існуючого розбиття. Волинське громадянство, точніше: волинська інтелігенція, так уже видно при звичайності до цього стану громадського розпорощення, що гасло єднання стрічає як надойливу муху, яка старається лише закаламутити існуючий стан блаженної громадської бездіяльності.

Очевидно, що коли хто не уявляє собі цілої справи, то й не завдає собі праці вглянути в суть цієї справи. Ніхто не подумав, що це значить громадська єдність і яка вона повинна бути, аби принести народові користь.

Очевидна річ, що єдність у громадянстві є виключена тоді, коли громадянство є занархізоване,—коли кишить від патріотичних отаманів, які „самі собі пани“ й нездатні, так би мовити, органічно до організаційної дисципліни. Пусті фрази, що всі ми, мовляв, однаково любимо нарід і всі йому добра бажаємо, що всі навіть готові признати потребу оборони деяких всенациональних ділянок життя, як напр. школи й церкви,—такі й тим подібні пустословні за-

*) Гляди ч. 21 „Української Громади“ з дня 3.VI ц. р. п. в. „Безпартійність, чи безхарактерність“, та ч. 25 з дня 1.VII ц. р. стаття п. в. „Чи вигідно бути безпартійним?“—того самого автора.

яви не є ще ніякою єдністю, бо на практиці не дають ніяких користей. Громадське об'єднання мусить спиратися на певні психічні громадянства, яке було б до такого об'єднання зріле. Об'єднання громадянства є однозначне зі спільною організацією різних громадських установ—політичних, економічних і культурних на одній ідеологічній платформі і одній платформі свільної програми реальної роботи.

Як це має статися—поговоримо іншим разом. Тепер лише закінчимо пригадкою, що „струсиною політика“ волинського громадянства відносно себе самого—є явищем дуже сумним, яке може закінчитися надзвичайно прикро.

Г. Кедрик

Правда в церкві

Вже чотири роки тягнеться справа наближення православної церкви на наших українських землях до старих наших традицій та сучасних потреб і вимог нашого народу.

Як ті, що хотять знищити православ'я, так і ті, що бажали б надалі робити з церкви знаряддя русифікації, багато вжили негідних, нелюдських зусиль, щоб свинити чи принаймні загальмувати природний розвиток у нас православної церкви. Знайдуться такі, що й надалі будуть робити в церкві свою чорну роботу.

Але все це дарма.

Правда в церкві запанує і ми вже бачимо явні докази цього. Вітривалість наших православних мас перемогла. Наша інтелігенція, яка природньо робила протягом кількох років де-які помилки, вийшла знову на шлях започаткованого в 1924 році порозуміння з вищою церковною владою а вища влада церкви переконалася, що домагання нашого народу є життєві й спасительні для церкви.

На цьому ґрунті й відбулася в Варшаві 1 липня нарада представників Волині, Холмщини й Полісся з митрополитом Діонісієм, яка довела до повного порозуміння й узгодження лінії співпраці.

Зі зрозумілих причин ми не можемо подати ще плану цієї співпраці. Що ж торкається тих інформацій, які подаються чужими газетами, то вони є здебільшого лише здогадки, і до них належить ставитись з застереженням.

Піки що подаємо до відома нашого селянства, що є вже справою вирішеною: призначення трьох вікарних єпископів українців з місцем осідку в Луцьку, Володимирі й Бересті; введення в службу Божій живої української мови; зміни в місцевому духовенстві й т. д.

Нехай же наше православне духовенство й селянство належним чином підготується до зустрічі тої вищої правди й справедливості, що сходиться до нашої церкви з благословенства вищої церковної влади

Православний

До Волинської виставки.

Українці участі не візьмуть. Власна виставка.

Як ми подавали в попередньому числі „Укр. Громади“, в Луцьку заходами влади утворено повітовий комітет допомоги Волинській всеукраїнській виставці, яка має відбутися в осени. Такі ж самі комітети закодами влади утворено й в інших повітах. До цих комітетів втягаються поодинокі українці, або записуються до них навіть без їх відома, як це мало місце в Луцьку.

Виставка пристосована до десятиліття польської влади на Волині й очевидно має на меті показати „розвиток“ Волині за цей час; крім цього, вона організується адміністрацією; все це надає їй політичного характеру.

Зорганізоване українське громадянство і зокрема селянство, яке було позбавлене можливостей свого культурно-освітнього, кооперативного, сільсько-господарського й промислового розвитку, могло б узяти участь у цій виставці хіба лише діягами зачинених українських шкіл і „Просвіт“, невідбудованих господарств, відмовлених кредитів для кооперації і т. д.

Щоб цього не робити, українське населення Волині в цій виставці участі не візьме.

Натомість виникла думка про підготовку до своєї власної української виставки.

Хор Дмитра Котка.

Наприкінці червня славно-звісний хор п. Д. Котка закінчив своє турне по Волині та переїхав до Галичини, прямуючи докарпатських курортів. На жаль хор п. Котка стрінула велика неприємність. Концесії на право концертування вида-

ються тепер лише на 3 місяці. 30 червня скінчився речинець попередньої концесії хору, а нової йому ще не видано. Отже хор має змогу виступати лише там, де дають йому місцевий дозвіл.

Олександр Кошиць вертає до центральної Європи

(Від власного кореспондента з Праги)

Цими днями в Празі очікують з Америки (через Італію) славно-звісного композитора й диригента Ол. Кошиця. В зв'язку з цим в Празі приступають до організації співочої капеллі, якою згодився диригувати Ол. Кошиць. Співочі сили (як жіночі, так і чоловічі),

які бажалиб вступити до капеллі по конкурсу, повинні повідомити листово про своє бажання організатора капеллі В. Самоїловича на адресу: Československá, Horní Černošice č 20 u Prahy, Boris Samojlovic.

Перо — це найкраща зброя. — Є. Гонкур.

Відповідь Чубареві

З реферату голови Укр. Парляментарного Клубу д-ра Д. Левицького.

Як подавала „Укр. Громада“, промова голови Укр. Парляментарної Репрезентації д-ра Дмитра Левицького, сконфіскована в „Ділі“ польською владою, викликала переляк серед комуністів, що захопили владу на Великій Україні, а голова радянського уряду України Чубар 9 минулого червня виголосив з приводу неї велику промову, в якій допустився брехні.

Тому то голова Укр. Парлям. Репрезентації і голова партії УНДО д-р Д. Левицький на засіданні ЦК УНДО 29 червня виголосив реферат, в якому відкинув брехню і наклепи Чубаря і доказав, що Укр. Парляментарна Репрезентація в Польщі має більше права говорити в імені українського народу, ніж ставленик Москви п. Чубар.

Подаємо тут деякі уступи з реферату д-ра Д. Левицького:

„Стверджую, що пан Чубар дозволив собі вложити в свої уста стільки незгідних з правдою і стільки злобно видуманих тверджень, що вже ця одна обставина звільнювала б мене цілковито від того, щоб на таку „змістовну“ промову якнебудь реагувати.“

„Заявляю ще раз з цього місця, що ми, як українські національні незалежники і соборники, все поборювали і все будемо поборювати всяку політичну й економічну залежність України.“

„Що до Радянської України, то слід підкреслити, що чисто формальна її державність, а фактично повна політична й економічна її залежність від Москви і накінець відомий, накинений їй насильно устрій з диктатурою комуністичної партії, не можуть найти ні одного прихильника серед національно свідомих і політично розвинених демократичних шарів нашого народу. Тим більше ми, організовані члени Українського Національного-Демократичного Об'єднання, і зокрема єдині вибрані з волі народу репрезентанти української нації, не тільки не можемо, але й не сміємо погоджуватися з кольоніальним становищем теперішньої Радянської України в Союзі Радянських Соціалістичних республік.“

„Нашим обов'язком є протестувати проти того становища і вести боротьбу проти нього для добра українського народу. Та це не є рівнозначне з тим, щоби ми бралися відразу руйнувати те цінне, що твориться тепер на Радянській Ук-

раїні силами здорових і творчих шарів укр. нації—дуже часто всупереч волі та бажанню теперішніх її, за дозволенням, „суверенів“ комуністів. Бо ж відомо, що її завданням є „осідлати“ українську національну стихію та в'їхати на ній у соціалістичне, комуністичне море утопії, або іншими словами: викривити природний розвиток творчих сил української нації.“

Кажучи далі, що „комуністи самі банкрутують і відступають від своєї комуністичної науки під натиском національного селянства, доктор Д. Левицький каже:

„Чинно їх поборювати там не треба, зокрема ж не беремося і не думаємо про це ми. Найкраще і найдоцільніше, щоб комуністи самі себе знищили власною політикою. До того воно неминуче йде, до того і мусить дійти.“

„Тому дивоглядним є неправдиве твердження в промові п. Чубаря про те, немов то я мав в своїй промові заявитися за інтервенцію чужих сил, а головню Польщі, на українській землі, що творить територію Радянської України.“

Навпаки, п. др. Д. Левицький в своїй соймовій промові сказав:

„Ми є також найзавзятішими противниками всякої інтервенційної політики, яка мала би штучними засобами приспішити українську незалежність за Дніпром.“

„Тому ми поборювали київський похід у 1920 році, тому предказували, що нічого доброго з нещасного варшавського договору (з дня 22 квітня 1920 р.) не може вийти.“

„Ми є переконані, що сам український нарід стихійним здвигом своїх могутніх внутрішніх сил доведе до розриву з Москвою, скине з себе московську супрематію, висере собі такий державний устрій, який відповідає його суто демократичній структурі, а тоді pomoже й своїм землякам поза його державними кордонами.“

Що ж торкається права Української Парляментарної Репрезентації говорити від імені українського народу, то др. Д. Левицький сказав:

„Для кожного ясно, що Український Парляментарний Клуб має далеко більше уповноваження говорити в імені українського народу, ніж пан Чубар. Чубар є звичайним ставлеником Москви, точніше московського комуністичного

партійного центру.“

Навіть коли б він репрезентував Компартію України, то і тоді він не був би репрезентантом українського народу, бо ця партія нараховує в своєму складі заледве 18,5 відс. селян.

Українська ж Парляментарна Репрезентація—це тепер одинока репрезентація, обрана 700.000 укр

їнських селянських і робітничих голосів. Тому п. Чубар повинен знати, що Український Клуб має право говорити в імені цілого народу. Він, як ставленик Москви, дарма, зі страху перед зростом національно-державницьких почувань серед українських мас, займається перекручуванням фактів.

Неймовірна чутка,

про призначення єром. Пантелеймона намісником почаївської лаври.

Російська газета „За Свободу“ (ч. 155) подала таку дивовижну чутку: „На посаду намісника Почаївської св. Успенської Лаври має бути призначений настоятель Львівської православної парафії і теперішній керівник православно-го руху в Галичині єроном Пантелеймон (Рулик), який в цьому році скінчив теологічний факультет.“

Цю вістку вважаємо просто за неїмовірну. Єром. Пантелеймон є людиною, як свідчать його писання, малоосвіченою. Зарекомендував він себе, як противник українства у Львові, видає якоюсь чудернацькою мовою журнал „Воскресеніє“

в дусі московського „неделімчества“. В своєму часі галицькі православні українці надіслали на руки б. сенатора п. М. Черкавського протест—пробу про недопущення єром. Пантелеймона на посаду настоятеля з огляду на його неукраїнські тенденції.

І ця людина мала б засісти в самому серці українського православ'я—в Почаївській лаврі?

Вважаємо, що вища церковна влада, яка тепер уже добре розбірається в місцевих стосунках, не могла допустити такої помилки. Можливо, що „За Свободу“ лише підказує, кого б бажала бачити в Почаїві.

Щоби виправдати більшовицьку господарку.

II чоловік засуджених на смерть.

5-го липня скінчилась страшна більшовицька комедія з донецькими інжинірами. Щоби скинути з себе вину за зруйновану господарку, більшовицький уряд виточив великий процес інжинірам донецького промислу, а суд, який є знаряддям влади, видав, страшний засуд: 11 чоловік засудив на смерть, а 38 чоловік на в'язницю від 1 до 10 літ. Так судять тепер ті, що боролись за владу від гаслом: „геть кару смерті!“

Об'єднання Сельробів з радикалами.

9 й 10 ц. липня з'їхались до Луцька провідники Сель-Роба правий—сен. Козицький і пос. Чучмай та де-хто з видніших сельробівців з повіту. Рівночасно з'явилися у Луцьку чоловіки волинські радикали—пос. Жук і п. Нивинський. В зв'язку з цим по Луцьку рознесли чутки, що сельроби й радикали переговорюють в справі об'єднання. Чутки ці не нові й не позбавлені певної правдоподібности,

Європейська преса після того страшного засуду заявляє, що завдяки йому ще збільшилась пропаст між СРСР і заходом Європи.

Нові кандидати „під стінку“.

3-го липня почався на Рад. Україні перед Верховним судом новий процес проти 56 чоловік, оскаржених за саботаж в промислі, як це було в донецькому процесі. Головні оскаржені—інжиніри В процесі знов очікують вироків смерті. Крвожадність червоних володарів просто ненасичена.

КОНГРЕС ГЛУХОНІМИХ.

Недавню відбувся цікавий конгрес в Празі чеській. На варади з'їхались глухонімі зі всього світу. Порозумівалися ті нещасливі

„на мигі“ і радили, як би поправили своє життя та виробляли різні домагання до урядів своїх держав.

В Польщі буде, як бувало.

Промова посла д-ра Степана Барана на 17 засіданні сойму в дискусії над бюджетом міністерства внутрішніх справ дня 5 червня 1928 р.

Репресії політичної державної влади відчуває болучо передовсім незалежна українська преса. Каганцевий декрет з травня минулого року надає цій влади великі управлення і вона з них пильно користує. Заведено дві цензури—прокuratorську і поліційну. Політична власть старается знищити українські незалежні політичні видавництва і то цілком свідомо і пляново. Торкається це в першу чергу українського денника „Діло“ і народнього тижневика „Свобода“ у Львові, органу Українського Національного Демократичного Об'єднання. Наказу із конфіскаційного зайняття не доручувано деколи навіть в 24 годинах, хоч польські газети у Львові одержували їх до 2 годни по зайнятті. Роблено це в тій цілі, щоби українська газета вийшла пізніше, понесла матеріальні втрати і втратила на актуальности. Бажаючи охоронитися перед матеріальними втратами, видавництво „Діло“ і „Свободи“ послало перші примірники до староства гродського у

Львові і здержувалося від друку цілого накладу на випадок зайняття. Це однак не помагало, бо можна було не друкувати і три дні і ждати даремно наказу зайняття. Натомість по видрукуванні, чи то в дві години по дорученні перших примірників, чи по видрукуванні цілого накладу навіть по трьох днях, з'являвся зараз функцінар староства, забирає цілий наклад і в цей спосіб припіняв на кілька днів вихід газети, що передовсім часто мало місце з тижневиком „Свобода“. Бувало й так, що функцінар староства приходив під локаль друкарні, маючи наказ зайняття в кишені, слідив під вікнами друкарні, а переконавшись, що цілого накладу ще не видруковано, не доручував цього наказу, хіба аж слідуєчого дня по видрукуванні цілого накладу, котрий зараз у цілості забирає. Староство гродське у Львові конфіскує навіть промови виголошені в соймі, як це мало місце минулого тижня з конфіскацією в деннику „Діло“ у Львові стенограми промови п. посла дра

Левицького, виголошеної у цій палаті перед кількома днями при нагоді г неральної дискусії бюджетової. Ще гірше є з українською пресою в абсолютному царстві пана Мехи на Волині, а діється це тому, щоби друкованої незалежної думки української не допустити до рук українських мас.

II.

Переходжу тепер до самоврядування. Є воно віддане в цілості і неподільно під надзір і владу державної адміністрації політичної, котра у Східній Галичині не самоврядування систематично нищила і вичить.

В цій частині своєї промови посол Баран дає яскраву й жахливу картину самоврядування в Галичині, як моменту виборів до громадських рад, так і тепер, і нарешті кінчає такими словами:

Знищення самоврядування переводиться консеквентно тільки в Галичині. В Познанщині на Шлеську самоврядування не нарушено. Знищення самоврядування, як це видно з тактики, переведено в Галичині виключно з мотивів національної політики екстермінаційної. Цим знищенням самоврядування знищено в Галичині у значній мірі економічний і культурний доробок

цілих десятиліть і цілих поколінь. Тим, котрі консеквентно руйнували в Галичині доробок економічний і культурний самоврядування, є передовсім теперішнє правительство і його експонент у цій діяльності п. міністер Складковський.

III.

Переходжу тепер до справи, про котру в теперішній дискусії найбільше говорено, до справи в виборів соймових і сенатських.

Ці вибори не є славною картою діяльності теперішнього уряду. Діялися такі надужиття, буда така самоволя урядових чинників, від найвище поставлених до простих постерункових, що ці надужиття діялися всюди на цілому обшарі польської держави, як про це говорили у цій палаті речники різних політичних угруповань. Передовсім діялися ці надужиття на так зв. „східних кресах“, на теренах замешканих людністю українською і білоруською.

Територію, яку замешкує людність українська, відносно до виборчих надужиття можна поділити на два великі райони: на територію Волині, Полісся, Підляшша і Холмщини і на округу виборчу Ч. 52 Ставсаваїв та поодинокі інші гір-

СОЙМ І СЕНАТ

Сумні вакації.

Марш. Пілеудські зовсім зіпсував посольські вакаційні настрої. Дехто потішає себе, що ніби то неприємні слова маршалка на адресу послів торкаються лиш попереднього сойму, але—все ж таки совість гризе. І ото, замість їхати на вакації, послы й сенатори мусили ще посподитися в своїх кльобах на наради: розгніватися за обиду, чи ні; ну—і що робити далі. Так радили кльоби: „Визволення“, „Стр. Хлопського“, „Шеста“, радив і кльоб „Безп. Блюку“, як би то знов догодити своему патрону, бо і „Блюкові“ дісталось від нього на горіхи. Що радили те кльоби—це таємниця, яка вясниться може щойно осінню. А поки що—зіпсовані вакації.

Щож буде?

Закінчилась соймова сесія і треба про неї щось сказати. Заговорила про це преса, вдарив сойм по своєму марш. Пілеудські, сказав своє слово й маршалок сойму

Дашинські. Кожний на свій лад, але всі кажуть одно: зле. Щоби вийти з такого становища, марш. сойму Дашинські бачить три можливості: 1) розв'язання сойму, 2) утворення урядової більшості виключно з лівиці або 3) державний переворот. Засоби ніби радикальні, але тільки для красного слова. На ділі, то й зі слів марш. Дашинського можна зробити хіба такий висновок: як би не було зле, то було би добре.

Наші послы.

Кому вакації, хоч і невеселі, а нашим послам робота. За навалом праці в соймі, до якої ще треба було привичаюватися, не багато часу оставалось для своїх округ. Тепер і обов'язок туди їх кличе і самі виборці рвуть послів на всі боки, щоби почути щось про політику та покаржитись на безнастанні клопоти. Наші послы зпевністю й Волині не оминуть та заглянуть у наші сторони, щоби хоч трохи розвіяти невеселі повиборчі настрої.

Чи не приготування?

З Лондону повідомляють, що большевики закупили в полудневій і південній Америці величезну кількість збіжжя, приблизно 2000 тон. В останніх днях з'явилися большевиські агенти до скупки збіжжя і в Канаді. Там вони теж скуповують велику кількість збіжжя, яке мають транспортувати до портів балтійських чорноморських і мармурого моря.

Англійські військові кола твердять, що большевики приготува-

ються до збройного виступу. Натомість большевиські часописи подають, що большевики просто хочуть рятувати себе перед голодом, з огляду на те, що селяне рішуче відмовляються віддавати владі своє збіжжя.

Цікаво, що газети приносять відомости про великі фортифікаційні роботи большевиків на фінляндському кордоні, неначе б тут готовилися до боротьби. Совітські газети ці відомости спростовують.

Що діється в світі

По кривавій трагедії в югославському парламенті.

Взаїмовідносини сербів і хорватів не були світлимими досі, а по останній кривавій трагедії ще погіршились. Щоби їх якось згладити й не загострювати конфлікту, югославський уряд подався до демісії, а новий уряд король хотів доручити сформувати раченому Стефанові Радичові. Радич одмовився від цієї честі. Хорвати домагаються уряду, зложен го з теверішньої опозиції, або чисто урядничого, який перевів би нові вибори.

Міжнародна торговельна конференція.

3-го липня почалась в Женеві міжнародна конференція торговлі-

Конференція радять над тим, як би то для всіх держав придумати один торговельний закон, щоб не було в міжнародній торгівлі того розгартяшу, що тепер. У конференції беруть участь представники 28 держав.

„Приятелі Ліги Націй“.

Майже рівночасно почав у Гаві радити З'їзд „приятелів Ліги Націй“. Найбільшою болячкою з'їзду була справа національних меншостей. Нїбто хотіли би якось забезпечити права меншостей у всіх державах. Був там і польський представник, який поставив умову, що меншости мусять в першу чергу виконувати свої обов'язки перед державою, до якої належать. Ми добре розуміємо

надужиттям, як зрештою зазначали це тут інші мої передбесідники.

Даліше порушенням ординації виборчої було уневажнення виборчих лист Блюку Меншин Ч. 18 у виборчій окрузі Рятів Ч. 47, мимо первісного прийаття зголошеної листи і внесення жаданих доповнень. Так само уневажнено зовсім безправним способом, а навіть каригідним, листу Блюку Меншин, Ч. 18 у виборчій окрузі Ковель Ч. 56, в котрій державна адміністраційна влада і державна поліція стероризували частину виборців і вимусили від них відкликати підписи в зголошенні листи кандидатів.

Поділ на обводні комісії виборчі переведено тенденційно, особливо на Волині, Поліссі, Підляшшу і Холмщині, творячи такі обводи, щоби українська людність як найменше користала з виборчого права з причини віддалення часто на 15 до 20 кілометрів від виборчого льокалю. Так само тенденційно укладали виборчі листи і багато українських виборців не втягнуто до цих лист. Адміністрація державна думала правильно, що не всі управлені виборці здобудуться на енергію і відвагу, щоби рекламувати своє виборче право.

(Докінчення буде).

значіння такої умови польського представника. Цікаво тільки, чи й його обов'язували такі умови, коли він був „громадянином Привіслянського краю“?

Німці є завжди німцями.

По виборах до парламенту довго не могли німці сформувати уряду, який всіх задовольнив би. Нарешті зложили. Дехто пророкував, що з того вічного не вийде, що уряд

не дістане належної підтримки парламенту і т. д. Але такі пророки заведуться. Де ходить про інтерес і добро держави, там німці завжди найдуть потрібну більшість. Новий німецький соціалістично-левотровий уряд найшов у парламенті більшість 261 голосів проти 134 пра 28, що утримавсь. Урядову більшість рахують сильною.

ВІДГУКИ ДНЯ

Комахи

Нарешті маємо ми літо. На злість нахабним холодам. Хоч не що-дня, хоч через день, А все же сонце блисне нам.

А як прийде гаряче літо, То копошиться комашня, Жужжить, кусає, в хату лізе, Щоб скористатись хоч би з дня.

І дійсно, гляньте: скрізь комахи, Все лаять, вються та гудуть, Там комуністи по задвірках Все павутиння ткуть та ткуть.

Там десь гризуться між собою Комашки з партії „сельроб“, Кладуть ячки по хатах Усяких заразків хороб.

Там знов жучки в червоні крапки Єднання дерево гризуть І пр-пор наш жовтоблакитний Своїми кліщиками тнуть.

А там гніздяться „одиновці“, Вилізять тихо із багна І обцяють налетіти На села, наче сарана.

Там розвелись нові ком-хи, Яких народ раніш не знав. „Регіоналістами—жучками Іх хтось на Заході назвав.

Там ще комахи двоголові— І для своїх і для панів,— Одна всміхається Варшаві, А друга дивиться на Львів.

Ще є комашки „безпартійці“, Без голови, без вух, очей, Лише зі шлунком; Іх цікавить— Як більше їжи і грошей.

Нарешті є такі комахи, Що мають здібність все псувать, Не пощадять могили батька, Одна мета їх—руйнувать.

Таке то літо! Скрізь комахи! Во забагато бруду в нас. Та комашня оця загине, Коли прийде осінній час.

Прочистять скрізь селяне стайні, Усунуть гній із загород, Хати очистять від заразків І заспокоїться народ.

І жачук

Дописи

3 церковного життя на Дубенщині.

Наші русофілі-панотці не переставали вести боротьбу з українізацією церкви, лише до знаменитого почаївського з'їзду провадили ту боротьбу більш скрито, з кручкотворством, а після з'їзду—набралися духу і виступили відкрито.

Ось в яку скандальну форму вилізла та боротьба в дубенській парафії Княгининської гміни. До цієї парафії входить 4 села—Дубляни, Демидівка, Лишня і Свіщів. 15 січня ц. р. чергова служба Божа мала відправлятися в с. Лишні, куди прибув і Демидівський хор під орудою Івана Ніпрука. В часі заготовлення св. тайн хор зайняв відповідне місце в церкві в очікуванні початку служби Божої. Але пан-отець Дублянської парафії Олександр Сакович, на здивування всіх присутніх в церкві, замість звичайного подав такий „возглас“: „если петлюровская банда будет петь по украински, то я не буду служить абедню, — уходите вон из церкви!“ А звернувшись особисто до Ніпрука, продовжив свою пастирську репліку: „ти Ніпрук, негадай, банді! Ти украв із церкви 500 руб.“ „Петлюрівська банда“, пороззявлявши роти, остовпіла від

такого „початку служби Божої“ і не рушила з місця. Тоді о. Сакович, недовго думаючи, скинув з себе ризи і пішов собі з церкви з повним заспокоїнням, що свій пастирський обов'язок і „воленіс начальства“ виконав сумлінно. З того виконання пастирської місії виникло два судових справи: Ніпрук заскаржив о. Саковича до Млинівського мирового суду за публичну образу, зневагу і наклеп, а о. Сакович звернувся до поліції. Остання списала протокол про зневагу Ніпруком о. Саковича словами: „ти поліцейський комендант“ підчас виконання ним служби Божої.

Ніпрук вже одержав акт оскарження від Окружного Суду, а о. Сакович кілька раз взивався до Млинівського мирового суду і кожний раз під різними причинами не ставився перед судом, але ж нарешті та справа у відсутності о. Саковича розбиралась і свідки ствердили скаргу Ніпрука, але справа ще раз відложена.

Но це ще не все; то тільки пролог. Справжня ж „драма“ розігралася 19 січня в день Хрещеня, Йордані.

(Докінчення буде).

Православний.

ПОШИРЮЙТЕ „УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ“

З життя Волині

Знову чорний похід. З різних місць Волині доходить до нас відомости, що російський і зрусифікований елемент міст та деякі сільські священники, довідавшись про те, що вища церковна влада визнала за справедливе й спасительне для православ'я вживання в церкві рідної української мови, почали вже мутити. Вже відбуваються тихонькі шепотіння й наради; знов починаються фабрикування фальшивих „голосів“ з місць за підписами „мертвих душ“ і т. д. Провід веде РНО, яке ще ніяк не може зріктися божевільної думки про русифікацію українських земель. Слабодухих священників рнов-

ці настроюють проти церковної влади, подаючи їм надію, що цю владу вдасться „зламати“.

Українці домагаються рідної мови в церкві. Парафіяне с. Лопушна, Вербовецької гміни на Кремянецьчині, ще 16 березня 1927 р. склали до митрополита Діонісія подання про те, щоби в їх церкві Служба Божа правилася українською мовою. До цього часу жадної відповіді не було. Тому-то 28 червня ц. р. ці парафіяне вдруге склали подібне ж прохання до митрополита на руки вікарного єпископа Симона, який відвідав їхню церкву. В привіталь-

ній промові вони заявили еп. Симонові, що від свого домагання не відступлять. Єпископ у відповідь сказав: „Щиро дякую“, а в кінці своєї промови, в якій говорив про „самосвятих“, додав: „Надеюсь, что вы уразумеете необходимость единства“. Для кожного зрозуміло, що Служба Вожа українською мовою

З життя Полісся

В добрий час!

(с. Лясковичі Дрогобицьк. пов.)

Наш молодий товариш Федір Арбуз від'їздив за море. Молодь, хлопці дівчата, зібрався провадити-працати... Він переступив поріг хати. — Рушаємо... Грай, музико, твердий марш!

Музика грає—заглушує смуток, матері схиля слізи, жаль рідного серця. Музика грає—веселить до рогу в край далекий — Канаду. — Грай, музико, марш наційний! Ми молодь...

В нього міць так красно в лиці сміється. Ми сліз не знаємо. У нас

Луцькі новинки

Ще один суд. 4. п. липня в маровому суді в Луцьку відбулася розправа проти б. відповідального редактора „Укр. Громади“ п. С. Вишнівського за зміщення в ч. 19 „Укр. Гром.“ статті. В цій статті б. уміщений лист в. об. Луцького Старости п. Красіцького до Луцької повітової „Просвіти“ з домаганням виключити двох членів філії в Жидичні, чого Рада „Просвіти“ не виконала, не бачучи до цього підстав. До зазначеного листа були подані деякі коментарі про право „Просвіти“ займатися церковною справою. П. Вишнівського боронив адвокат п. Гр. Степура, який доводив безвідставність конфіскації газети. Після годинної розправи суд засудив п. Вишнівського на 30 зол. карі.

Просвітня нарада. 9 липня в Луцьку відбулася нарада представників усіх повітових „Просвіт“ Волині. Обмінявшись думками з приводу урядового проекту статуту „Просвіт“, учасники наради визнали його до неприйняття, ухвалили бойкотувати такі сурогати „Просвіти“, як ковельська „Основа“, дубенське „Світло“, та обрали комітет, який має виробити

не порушує єдності церкви.

Пожежа в „одинковці“. В с. Великий-Олексинець у віта Микити Бурого, який кандидував на листі одинокі, виникла пожежа „Пшегл. Волинський“, подожки про це відомість, не міг стриматися від свого роду „довосу“, що Бурого ніби-то відпалили політичні вороги.

так цвітно надіями. Ми в силі скелі рознести...

З музикою й співами в радісній настрої цвітучих садків проводили ми свого доброго товариша Федора Арбуза аж за село. Дали на дорогу газету „Українську Громаду“ і наказали, щоб і там у Каналі, рідного Полісся не забував. Щоб там людей наших згарбузував та щоб кожний полішук, що живе в Канаді, в міру можливості, рідному Полісся допомагав в культурно-освітній праці.

— В добрий час Федю!

Просвітляки.

ти, з метою уодностайнення праці всіх „Просвіт“ Волині, новий статут для цих „Просвіт“.

„Сільський Світ“. До Луцька приїхав п. Архипенко, який має тут видавати свій журнал „Сільський Світ“, що досі виходив у Львові.

Меморіал у справі української гімназії. Як ми подавали, до куратора шкільної округи їздила делегація в справі відмовлення луцької української гімназії в правах. Після зложення делегацією доказів несправедливості і шкідливості такого упослідження української середньої школи, куратор обіцяв справу переглянути і запропонував надіслати йому в цій справі відповідний меморіал. Цими днями такий меморіал за підписами представників місцевих українських організацій, батьківського комітету і поодиноких громадян послано до кураторії.

Візд до Варшави прот. Павлюковського. В зв'язку з заміткою в газеті „За Свободу“ про переміщення прот. Рогольського й Павлюковського одного на місце другого останній їздив до Варшави „рятувати“ своє становище.

РІЖНІ ВІСТІ

— Польська рада міністрів ухвалила заборонити ввіз до Польщі з закордону пшениці й житньої муки до 1 серпня ц. р.

— Над Польщею пронісся ураган. Нараховано кілька десятків людей вбитих, сотні ранених, багато вирваних старих дерев і ушкоджених будинків.

— В Друскениках черун вдавив у хрест на костелі. Хрест завалився, пробив дах і стелю і вбив унутрі костела дві жінки.

— Над Німеччиною пронісся страшний ураган, який наробиив страшенно багато шкоди. Між иншим знівчив кілька аеропланів.

— Через водоспад Ніагару перепливав в гумовій кулі молодий американець Люсе.

— В усій Америці страшна спека спричинила багато смертей від сонячного удару.

— 28 серпня має бути висвячений на єпископа холмського намістник Почаївської лаври архим. Дамаскин

— Врятували Нобіле то знов згинув Амулдсен. Про Амулдсена й чуток немає, а товариші Нобіле не можуть діждатись коли їх вивезуть з ледів.

— Більшовицька „Рабочая Газета“ жалується, що деякі релігійні секти (штундисти) поробили собі з портретів Леніна і Маркса ікони, перед якими палять лампадки.

Розв'язання загадки ч. 5.

Правильне розв'язання надіслав п. Гнат Левчук (Піддуби). Спочатку дівчата продавали яблука по 3 яблука за грин, а саме перша 3 яблука (1 гр.), друга 24 ябл (8 гр.) і третя 45 ябл. (15 гр.). Решту яблук знов усі продавали по однаковій ціні — по 7 гр. за штуку, і кожна з дівчат одержала за всі продані яблука 50 гр.

П. Левчуківі призначено в нагороду 2 книжечки: 1) Проф. Ів. Огієнко: Свято української культури й 2) Замітки під час подорожі до Аргентини.

Поштова скринька.

— Іван Оболенський, — Заплачено до кінця цього року.

— Д. Гліцький, — Заплачено до 15 травня 6. р.

— Петро Квашук, с. Завая. — Вам залічено переплата від 1 вересня 1927 року до 15 квітня 1928 р.

— Василь Квашук, Ярославичі. — Від Вас належить від 1 вересня 1927 р. до 1 лютого 28 р. 6 зол. і від 15 квітня по 1 липня 6. р. 2 зол. 50 гр. — разом 8 з. 50 гр.

— Володимир Коховський, Княгині. — Заплачено до 1 червня 6. р.

— Филип Даркович, Канада — 10 зол. отримано, залічено до 1.X-28 р.

— Іван Новосад, Аргентина — 1 доллар отримано. Залічено до 1 січня 1929 р.

FOSFOR
ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОІВ
Л Ї В І В
вул. Баторого 23
(ул. Batorogo 32)
Телефон 44—48.

Збірка творів Я. Кухаренка.

Стараннями Громади Українців з Кубані в Празі вийшла з друку збірка творів Якова Герасимовича Кухаренка, Наказного Отамана Війська Чорноморського, великого знавця козачого побуту на Кубані. Це перше ілюстроване видання творів Я. Кухаренка, яке містить в собі: 1. Чорноморський побут, 2. Пластуни, 3. Вороний кінь, 4. Віщі й Чабани в Чорноморії, 5. Свідок, скільки худоби, скільки землі в народі козацького роду, 6. Чабанський словар, 7. Харько Запорозький Кошовий. Біографія Я. Кухаренка і критичний огляд попередніх видань його творів (Г. Омельченка).

Розмір книжки 160—144 стор., 8 ілюстрацій в мистецькій обкладинці. Ціна 18 к. ч., з пересилкою 20 к. ч.

Книгарням і купцям 33 проц. знижки. Книжка висилається лише за готівку. Гроші вислати можна на Ceska Banka, folio 1537 Sdružení Ukrajinců z Kubane, Praha XII, Fochova tr. Tchechoslovaquie, під умовою, що банк видає гроші пані М. Омельченкової лише по предявленій нею поштової розписки і рахунка, скільки книжок переслано подателю грошей.

Склад книжок: Prof. Marie Omelcenkova, Mapezova, 39, Praha XII, Tchechoslovaquie.

Управа Української Студентської Громади в Варшаві подає бажаним відомості про умови вступу і студій на всіх високих школах міста Варшави. За інформаціями можна звертатися особисто, або листовно до Управи Громади (Warszawa, Podwale 16 m. 15).

Загублену військовою книжечку видаву через П. К. У. в Рівному на імя Григорія (Grzegorz) Вдовіченка, річника 1903 мешканця села Даничова, гм. Межирічської лічити неважко. 3—2

Загублену військовою книжечку, видаву через П. К. У. Ковель на імя Якова Шума тина Якова, річника 1903, замшкалого в селі Шайно, гміни Старі-Кожари, пов. Ковель, лічити неважко. 2—2

під весняну пору!
СМОЛУ
дестильовану
до смаювання дахів
Карболінеум
до забезпечування дерев
(парканів) проти гниття
— і КОКС —
поручає
Мійське заведення газове
у Львові, вул. Газова 28
Число тел. 492 і 43

Важне для району міста і стації Олика!

Вже 8 літ існує на стації Олика, а недавно відкилась і в місті Олика на Миловиці, (в усадьбі Якова Степановича)

ПЕРШОРЯДНА МАЙСТЕРНЯ ЦЕМЕНТОВИХ ВИРОБІВ

Івана Прудюса

З найкращого матеріалу виробляються найліпшої якості круги до керниць, цементова дахівка, пустакки, плити до хідників, жолоби, паятники й інші цементові вироби на замовлення.

— Вироби солідні, міцні, без конкуренції. —

Ціни доступні. — В потребі умова на догідні сплати.

Під озимину
сїте

СУПЕРФОСФАТ

16% і 18%

найліпший і гарантований зі знаком „СУПЕР“ на мішках і на пльомбах мішків.

Без суперфосфату нема добрих урожаїв.

Замовляйте і жадайте інформації в Союзі

PRZEMYSŁ SUPERFOSFATOWY
WARSZAWA, KREDYTOWA 4.

6—3

FOSFOR
ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОІВ
Л Ї В І В
вул. Баторого 23
(ул. Batorogo 32)
Телефон 44—48.

СУПЕРФОСФАТИ: кісткі й фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** й амонієві.
РЕФОРМФОСФАТИ: кісткі й мінеральні від 18 до 26% P₂O₅ !!!
ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші, як красі так і заграничні.
СОЛИ потасові й **КАЙНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА** (CHURZO WSKA) амонієва
САЛІТРА чілійська — **СІРЧАН** амонієвий вапно навозове палене й мелене (97% CaO) — Вапно будівельне.
ФОСФОРІТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅).
Доставка вагоново й деталічно по цінах фабр. і на пайдогідніших умовах кредит